

E K O

回

向

Maart 2000

Nr 84

Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w.

Pretoriastraat 68
B – 2600 Antwerpen – Berchem.

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
ISSN : 1370 – 0243

Afgiftekantoor : Antwerpen X-drive-in.

INHOUD

Editoriaal : Een Andere Redactie...	1
Rennyō Shōnin : Gobunshō I-4	4
R. Van den Langenbergh : Omgaan met Conflicten	7
Lut Van Schoors : Over Boeken en Boeddhisme	11
Sh. Myōkai R. Franck : Euroboeddhisme - tweede deel.	16
M. Strubbe : Paarden in de Gloed van Amida	23
Shitoku : 'Shin-Buddhism'	26

Dit is een uitgave van een Jikōji – collectief, werkzaam binnen het Centrum voor Shin-Boeddhisme. Noch de redactie noch het Centrum voor Shin-Boeddhisme zijn gebonden door de bijdragen van derden, die overigens niet noodzakelijk de zienswijze van de redactie weergeven. Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdrage.

Het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw en de Shin-Tempel JIKOJI erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jodō-Shinshū Hongwanji-ha (Kyoto) in de personen van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani en van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

Onze bankrekening is 408-2066511-88, op naam van het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw, 2600 Berchem-Antwerpen. Ook voor Nederland, maar liefst opgemaakt in BEF.

Editoriaal.

Een nieuwe redactie....

Sedert de vorige uitgave van 'Eko', heeft zich een belangrijke wijziging voorgedaan op het vlak van de redactie van het tijdschrift. Waar voorheen Shitoku A. Peel de volledige redactie op zich nam, gedurende vrijwel meer dan twintig jaar, en de uitgeverij De Simpele Weg zorgde voor opmaak, regie en distributie, zal 'Eko' vanaf nu volledig verzorgd worden door een Jikoji-collectief. Dit betekent dat Shitoku niet langer hoofd/eindredacteur is. Deze evolutie past volledig in de intentieverklaring van onze tempelpriester zelf, die eind april 1999 reeds ontslag nam als voorzitter van het Centrum, omwille van persoonlijke redenen en redenen die in het Editoriaal van 'Eko' nr. 81 kunnen nagelezen worden...Dit betekent echter niet dat wij meteen in het lichtledige terecht komen : Shitoku blijft zoals steeds aanwezig om ons te helpen in deze periode van omschakeling, niet alleen met raad, maar ook met o.a. zijn vertalingen van wat men de bronteksten van het Shin -Boeddhisme kan noemen.

Het is hier en nu het geschikte moment, om Shitoku te danken voor de grote inspanningen die hij reeds zoveel jaren levert om de beleving van het Shin-Boeddhisme in België en Nederland (en verder...) mogelijk te maken. Het tijdschrift is daar een wezenlijk onderdeel van, en wij vinden het belangrijk onze krachten te bundelen om deze publicatie verder te verzekeren.

Het komt dus vanaf nu anderen toe 'Eko' driemaandelijks te realiseren. Wij zullen ons inspannen om de kwaliteit van voorheen te behouden. Leidraad voor 'Eko' is alleszins dat de kern van wat Shin-Boeddhisme is, verder moet uitgedragen worden. Hiervoor zullen wij beroep doen op 'specialisten' ter zake, in concreto o.a. onze tempelpriester en buitenlandse, gezaghebbende commentatoren.

Daarnaast willen wij ook plaats inruimen voor persoonlijke getuigenissen van Shin-boeddhisten in onze sangha, én voor artikels van meer algemeen boeddhistische aard. Het moge duidelijk zijn dat volgelingen van de Leer beperkte en eindige mensen zijn, die *op weg* zijn, en (oprecht) verlangen geboren te worden tot het gemoed van Waarachtig Vertrouwen. Opmerkingen en kritiek van de lezer zijn dan ook altijd welkom, en kunnen verrijkend werken, op voorwaarde dat deze rechtstreeks aan de redactie of de betrokkenen gericht worden. Als we het huidige nummer bekijken, blijkt uit elk bijdrage welwillendheid, realiteitszin en een gevoel van verbondenheid en verantwoordelijkheid : alle leidmotieven van de Leer. Maar het is goed dat Shitoku er in zijn bijdrage over 'Shin-Buddhism' op wijst dat we niet te vlug moeten denken dat wij leven in het vertrouwen van Ander-Kracht...

Waar René Van den Langenbergh het heeft over conflictsituaties, zegt hij dat vele van religieuze aard zijn. Hiervoor verwijst hij naar 'Gobunshō' van Rennyō Shōnin, waarvan de vertaling door Shitoku momenteel in afleveringen in 'Eko' verschijnt. Rennyō zegt o.a. ook : *'Spreek geen kwaad van andere leringen en van andere scholen, minacht de diverse kami's, boeddha's en bodhisattva's niet... Binnen onze traditie mag er geen kwaadsprekerij of minachting zijn over de andere leringen en andere scholen. Vermits die leringen alle door Sakyamuni gedurende diens levensjaren verkondigd werden, zullen ze ook alle vruchtbaar zijn op voorwaarde dat ze in de praktijk gebracht worden zoals ze verkondigd werden.'* ('Gobunshō II - 3')*

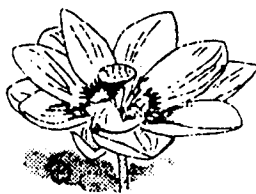
Ik breng dit hier ter sprake, omdat in de vorige editie van 'Eko', een artikel werd opgenomen over het fenomeen van de (vermeende) tegenstelling tussen het Boeddhisme van het Kleine Voertuig en dat van het Grote Voertuig. Eigenlijk een beetje irrelevant als polemieek.. Heeft de Boeddha - Dharma niet als enige intentie, de opheffing van het lijden na te streven ? En begint de opheffing van alle lijden niet

* En dit geldt, bij uitbreiding, voor elke religie die oprecht beleefd wordt.

als een omkering in het eigen gemoed ? Hoe kunnen wij lijden voor anderen opheffen, als we niet eerst onze eigen miserie durven onder ogen te zien ? Als we niet eerst zorgen dat onze eigen patronen, die ons altijd maar dieper het lijden induwen, doorzien worden ? Maar de Dharma leert ons ook de wetmatigheid van de Pratitya Samutpada, de onderlinge verbondenheid van alles wat is, hoe alles ontstaat door een samenspel van oorzaken en omstandigheden. Dat betekent dat wij niet vrij kunnen zijn van lijden, zolang er nog lijdende wezens zijn. Dat ervaren Mahayana- én Theravada - boeddhisten : in het Metta Sutta is de attitude van de Bodhisattva aanwezig : *' Zoals een moeder haar eigen kind, haar enig kind levenslang beschermt, moge zo elkeen tegenover gelijk welk levend wezen een onmetelijke geest ontwikkelen '.*

M.S.

Namu Amida Butsu.

Vermijd nutteloze gesprekken,

En ga recht naar Amida's Gemoed.

(Vrij vertaald uit : Nembutsu and Zen,
Zuiken's Sayings)

SOMMIGE VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Jimon jitō no shō.

Rennyō Shōnin

(Gobunshō I – 4)

Mij werd gezegd dat Shinran Shonins onderricht het heeft over ‘vervulling [van de Geboorte in het Reine Land] nu in het dagelijkse leven’ en dat hij geen belang hecht aan [de idee van] ‘verwelkoming (*raigō*) [op ons stervensmoment]’. Ik zou hierover wel wat meer willen weten.

Antwoord : Inderdaad, ik meen dat deze vraag van uiterst belang is in onze traditie. Immers, van in den beginne heeft de lering van onze school er de nadruk op gelegd dat ‘met het ontwaken van het éne-gedachte-moment’ de oorzaak [van Geboorte in het Reine Land] in het dagelijkse leven vervuld wordt. Nadat we hebben kunnen beseffen dat het dankzij vroeger heilzaam goed is dat wij nú in de mogelijkheid zijn in het dagelijkse leven te beseffen dat het door Amida Nyorai’s Voortijdelijke Geloofte en niet door enige eigen kracht, maar enkel door de gave van de Ander-Kracht, die tevens Boeddha’s Wijsheid is, dat we ervan bewust zijn op welke wijze Amida’s Voortijdelijke Geloofte [in ons] tot verwezenlijking is gekomen. Daardoor begrijpen we wat ‘de vervulling van de oorzaak [van de Geboorte] in het dagelijkse leven’ betekent. Die ‘vervulling van de Geloofte in het dagelijkse leven’ is een gemoedsinstelling waarin wij dit principe duidelijk gehoord en begrepen hebben, namelijk dat de Geboorte [inderdaad] gevestigd is. We verwijzen daarbij naar ‘met het ontwaken van het éne-gedachte-moment’, en naar ‘de gemeenschap van diegenen [wier Geboorte inderdaad] gevestigd is geworden’.

Vraag : Ik begrijp volkomen de begrippen als ‘Geboorte [in het Reine Land] met het ontwaken van het éne-gedachte-moment’. Nochtans begrijp ik niet de betekenis van ‘niet-[wachten op Amida’s] komst om ons te verwelkomen op het moment van onze lichamelijke dood’. Kunt gij dat verklaren ?

Antwoord : Wat betreft het ‘niet-[wachten] om ons te verwelkomen [op het moment van onze dood]’ : wanneer we realiseren dat met het ontwaken van het éne-gedachte-moment, wij opgenomen worden in de gemeenschap [waarin de Geboorte] gevestigd is, dan is er geen reden meer om op [Amida’s] komst te rekenen. De reden hiervoor is dat ‘het wachten op [Amida] om ons te verwelkomen’ een soort bekommernis is voor diegenen die de diverse praktijken beoefenen. Voor diegenen die het ware en werkelijke gemoed van vertrouwen (*shinjitsu shinjin*) aanhangen is het duidelijk dat er geen wachten op [Amida’s] verschijnen is, vermits wij onmiddellijk bij het ontwaken van het éne-gedachte-moment de gunst deelachtig worden [beschermde te worden] door het Licht dat omvat en niet meer loslaat (*sesshufusha*).

Daarom behoort, naar het onderricht van de Shonin, [de idee] van [Amida’s] komst om ons te verwelkomen tot de [opvatting van] wedergeboorte via andere praktijken ; volgelingen van het ware en werkelijke gemoed van vertrouwen worden omvat en niet meer losgelaten. Om deze reden behoren zij reeds bij diegenen [wier Geboorte] waarlijk gevestigd is. Doordat ze behoren tot de gemeenschap van de waarlijk gevestigden, zullen ze onvermijdelijk het nirvana (*metsudo*) verwezenlijken. Daardoor is er geen wachten op het stervensmoment en geen uitkijken naar [Amida’s] komst. We dienen deze woorden goed indachtig te zijn.

Vraag : Moeten we dan verstaan dat ‘waarlijk gevestigd zijn’ en ‘nirvana’ één zijn dan wel twee zijn ?

Antwoord : De draagwijdte van het 'ontwaken van het éne-gedachte-moment' is ook die van 'de gemeenschap van de waarlijk gevestigden'. Dat is een gunst in deze verdorven wereld. Bovendien moet tevens verstaan worden dat nirvana een gunst is die men deelachtig wordt in het Reine Land. Daarom moeten we ze beschouwen als twee gunsten.

Vraag : Wetend dat de Geboorte gevestigd is, in de zin zoals wij die verstaan in wat gij zojuist hebt uitgelegd, hoe dienen we dan te verstaan dat we moeite moeten doen om het vertrouwen te verwerven? Ook dat zou ik graag vernemen.

Antwoord : Deze vraag is inderdaad van groot belang. Het juiste begrijpen van wat hiervóór werd uitgelegd is precies wat we verstaan als 'beslist gevestigd vertrouwen'.

Vraag : Ik begrijp duidelijk dat de toestand waarin het vertrouwen beslist gevestigd is, wordt beschreven als 'vervulling van de oorzaak [van Geboorte] in het dagelijkse leven', als 'niet-[wachten op Amida's komst] om ons te verwelkomen' en als '[opgenomen worden] in de gemeenschap van de waarlijk gevestigden'. Nochtans versta ik nog niet of, wanneer het vertrouwen waarlijk gevestigd is, wij nog de Nembutsu moeten reciteren met het oog op Geboorte in het Land van Opperste Zaligheid (*gokuraku*), ofwel als dankbetuiging voor Boeddha's Mededogen.

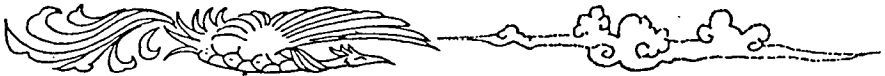
Antwoord : Ook deze vraag beschouw ik als van groot belang. We moeten niet denken dat de Nembutsu gesproken na het ontwaken van het éne-gedachte-moment van vertrouwen een handeling is omwille van de Geboorte. Hij moet begrepen worden als [gesproken] in dankbaarheid voor Boeddha's welwillendheid. Daarom verklaarde Meester Shantao dit als 'zijn hele leven leiden op het hoogste niveau, en het éne-gedachte-moment [van vertrouwen] op het laagste niveau'. Het 'éne-gedachte-moment op het laagste niveau' dient verstaan te

worden als een verwijzing naar het vestigen van het vertrouwen, en 'zijn hele leven leiden op het hoogste niveau' als verwijzing naar de Nembutsu gesproken als dankbetuiging voor Boeddha's welwillendheid. Dat zijn zaken die degelijk dienen begrepen te worden !

Met eerbiedige groeten.

Bunmei 4 (1472)

(Vertaling : Shitoku)

OMGAAN MET CONFLICTEN.

RenéVan den Langenbergh.

Er is de laatste tijd heel wat commotie, opwinding in onze wereld. Denken we maar aan de incidenten in Indonesië tussen Christenen en Moslims ; de hernieuwde problemen tussen Albanese Kosovaren en Serviërs ; de religieuze problemen tussen Christenen en Moslims in Nigeria, waarbij al meer dan 400 doden vielen ; de totale patsstelling tussen Katholieken en Protestanten in Noord-Ierland ; de verkiezingen in Oostenrijk, de opwinding rond de ex-dictator van Chili Augusto Pinochet, enzovoort.

Wat mij vooral opvalt bij het overlopen van deze voorbeelden is dat ze bijna allemaal te maken hebben met politiek. Zelfs de meest uitgesproken religieuze conflicten hebben inderdaad een politiek geurtje. Het is in deze tijden bijna ondenkbaar dat problemen opgelost kunnen worden zonder tussenkomst van de politiek, al dan niet rechtstreeks.

Vermits wij hier in België ook stilaan beginnen te denken aan de komende verkiezingen van acht oktober, dacht ik dat het niet slecht zou zijn hier eens wat dieper op in te gaan. Ik weet dat ik me hiermee op glad ijs begeef, en ik ben dan ook in de Boeddhistische literatuur gaan nalezen wat het Boeddhisme ons vertelt over maatschappelijke en politieke situaties, en hoe we daar als Boeddhisten moeten tegenaan kijken. Zo lezen we in 'Gobunsho' van Rennyō Shōnin, o.a.:

- * Wees respectvol voor andere religies.
- * Spreek geen slecht over andere leringen.
- * Observeer de regels en gewoonten van de maatschappij waarin U leeft en waar U deel van uitmaakt.

In het boek 'Jodo Shinshu Handbook for Laymen'¹ lezen we dat al wie kritiek heeft op anderen, eigenlijk in dezelfde val trapt. Oppassen is dus de boodschap!!

Wanneer we de fundamenteën van de Leer van de Boedha overdenken, dan kunnen we daaruit leren dat de Vierde Edele Waarheid bovenvermelde elementen eigenlijk in de praktijk omzet, nl:

- * Het juiste inzicht ;
- * De juiste gezindheid ;
- * Het juiste woordgebruik ;
- * De juiste handelswijze ;
- * Het juiste levensonderhoud ;
- * De juiste inspanning ;
- * De juiste achtzaamheid ;
- * De juiste geestesconcentratie ;

De eerste twee elementen gaan terug op wijsheid, waarbij de spirituele beleving van groot belang is. De drie volgende komen neer op het zedelijk gedrag in daden, woorden en gedachten. In tegenstelling tot

¹ Uitg. 'Hongwanji International Center', Kyoto, Japan ; Vert. Jinsei No Toi.

het Christendom is dit in het Boeddhisme niet determinerend, men kan geen zonden begaan, maar men kan wel leren uit fouten om zo een basis te maken voor het openbloeien van de wijsheid die in ons schuilt. Er is immers geen God die straft of beloont, de mens zélf is verantwoordelijk voor zijn daden, goede of slechte. Deze wetmatigheid noemen we in het Boeddhisme 'Karma'.

Er is in de loop van de geschiedenis nog nooit een oorlog gevoerd in de naam van de Boeddha of in de naam van het Boeddhisme...

Het juiste woordgebruik houdt veel meer in dan alleen 'niet liegen' : ook 'niet lasteren', 'niet kwaadspreken,' 'niet beledigen', of 'geen ruzie' maken horen hier bij.

De drie laatste elementen gaan over de geest, en hier ligt volgens mij het eigenlijke zwaartepunt van het Boeddhisme. De meditatietechnieken die het Boeddhisme in de loop der eeuwen ontwikkeld heeft worden ook in het Westen erkend en aanvaard.

Uiteraard leven we niet in een theoretische wereld, maar in een doorgedreven materialistische en egoïstische wereld. Elk individu moet maar proberen te overleven tussen al dat egocentrisch geweld, en wie die daar niet aan meedoet wordt vroeg of laat vertrappelt. Dit is een spijtige vaststelling, maar de realiteit van elke dag doet ons altijd opnieuw met beide voeten op de grond terechtkomen. We kunnen de Leer van de Boeddha op een verhoog plaatsen, we kunnen ernaar opkijken, de Leer idealiseren, en proberen volledig volgens de Leer te leven. De realiteit leert ons echter dat dit zeer moeilijk is. Wanneer we het dagdagelijkse leven beschouwen, en de voorbeelden uit het begin van deze tekst voor ogen houden, dan moeten we helaas vaststellen dat het er eigenlijk niet goed uitziet... We moeten de zaken dus zien zoals ze zijn, en proberen de theorie van de Leer om te zetten in ons dagelijks denken en handelen.

Dit blijkt echter moeilijker dan verwacht. Het is niet zo gemakkelijk als we denken, om de leer indachtig te zijn in elke netelige situatie waarin we terechtkomen... Het komt erop aan de zaken te zien zoals ze werkelijk zijn, en niet zoals wij ze graag zouden zien. Dit houdt

tevens in dat we ons moeten onthouden van elke commentaar (Rennyō Shōnin !), want wie zijn wij om kritiek te geven op de anderen? Wie zijn wij om te denken dat we alle wijsheid in pacht hebben, en dat de anderen "fout" zijn?

Deze manier van denken en handelen is waarschijnlijk het moeilijkste gedeelte in het Boeddhisme. Juist daarom is het zo belangrijk de zaken te relativiseren. Men mag in het weekend in de stamkroeg gerust discussiëren over de dagelijkse problemen waarmee men in de wijk of in de stad te kampen heeft, maar men moet op het einde toch proberen de zaken in hun juiste perspectief te plaatsen. Men zal mij niet meer horen zeggen dat ik boeddhist ben, wel dat ik *probeer* een goede boeddhist te zijn.

Als iemand een ander gedacht heeft over bepaalde thema's die mij aanbelangen dan zal ik dat uiteraard erg vinden, maar ik zal die persoon daarom nooit scheef bekijken. Men moet met zijn gesprekspartner proberen een positief gesprek te hebben over deze onderwerpen, ook al is men het niet eens met zijn meningen.

Naar de tempel komen na zulke discussies en er eens over nadenken of mediteren brengt ons alleen maar dichterbij het Boeddhisme, want is het ervaren van discussie, kleine ruzie, onenigheden, m.a.w. het 'lijden', per slot van rekening niet de Eerste Edele Waarheid? En is het ook niet zo dat dit lijden wordt veroorzaakt door onze eigen begeerte, haat en verdwazing? De cirkel is dan rond. Men kan alleen proberen de volgende keer beter te doen en ervoor te zorgen dat men zijn gesprekspartners niet tegen zich in het harnas jaagt. Door te relativiseren en de zaken te zien zoals ze werkelijk zijn heb ik al veel problemen kunnen oplossen. Meer nog, ik heb ontdekt dat heel wat van mijn problemen eigenlijk geen problemen waren. Dat is het cadeau dat ik de afgelopen tien jaar van het Boeddhisme gekregen heb, en, ... is dat niet fantastisch?

Namu Amida Butsu

OVER BOEKEN EN BOEDDHISME.

Lut Van Schoors.

De laatste tijd heb ik enkele boeken in verband met het Boeddhisme gelezen.

Vooreerst was er de recente biografie van Barbara en Michael Foster over Alexandra David-Néel, een vrouw die mij al altijd heeft geïntrigeerd, maar waarvan ik niet wist dat ze zo'n belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het kenbaar maken van het Boeddhisme in het Westen. Madame David-Néel kende ik uitsluitend van haar boeiende romans en ik zag haar als een soort ontdekkingsreiziger, een feministe avant la lettre, ja zelfs als een mythomane... Het was mij totaal onbekend dat zij een erudiet oriëntaliste was (zij heeft o.a. een Tibetaanse grammatica samengesteld), dat zij nagenoeg dertig jaar van haar leven door Centraal-Azië heeft rondgereisd, dat zij contacten had met vooraanstaande lama's en werkelijk is doorgedrongen in de leer van het Tibetaans Boeddhisme.

En wat mij vooral positief verraste, is dat zij het Boeddhisme werkelijk heeft beleefd, dat zij zich een lange periode in afzondering heeft teruggetrokken om het resultaat van zo'n doorgevoerde retraite op de menselijke geest zelf te ondervinden en te observeren en dat zij in alle opzichten een helder en objectief idee had van de Leer van de Boeddha.

Van Alexandra David-Néel kwam ik onvermijdelijk bij « De weg der witte wolken » van Lama Govinda terecht. Lama Govinda was een bewonderaar van David-Néel, had eerder in zijn leven zijn toevlucht genomen bij de Theravada, kwam naar aanleiding van een internationaal boeddhistisch congres in Tibet terecht en vond daar zijn werkelijke bestemming. Hij bleef er lange tijd om de cultuur en de religie van dat land te bestuderen en in kaart te brengen. Lama Govinda is een begeesterd schrijver en bovendien word je via zijn

boeken doordrongen van zijn verlichte geest. De manier waarop hij over het Boeddhisme schrijft kan alleen maar inspirerend werken.

Tenslotte was er het boek « Innerlijk vuur – Een westerse vrouw op het pad naar verlichting » van Vicki Mackenzie, waarin de auteur het levensverhaal beschrijft van Tenzin Palmo – een Engelse vrouw, geboren Diane Perry - die zich twaalf jaar lang terugtrok in de Himalaya om er te mediteren. Als dit al een ongewone keuze lijkt voor 'een vrouw van deze tijd', dan blijkt uit het boek toch wel duidelijk dat het geen *onbezonnen* keuze was en dat Tenzin Palmo haar grot heeft verlaten als wijze. Dit is een boeiend levensverhaal, maar wat mij betreft bewonder ik niet zozeer wat ze heeft gedaan, maar vooral de inzichten die ze heeft verworven en hoe die haar verdere leven en dat van anderen hebben beïnvloed.

* * *

Deze drie boeken zijn volgens mij extra interessant, omdat je weet dat het hier niet gaat om fictie en omdat een groot deel van de inhoud handelt over de leer van de Boeddha.

Het boeiende aan boeken is dat je zoveel te weten kunt komen terwijl je toch rustig in je zetel blijft zitten.

Je bent een tijd lang ondergedompeld in een totaal andere sfeer en je kunt heel wat opsteken van wat andere mensen hebben meegemaakt.

Maar wanneer je gedurende enkele weken via lectuur op de Tibetaanse hoogvlakten verblijft, krijg je soms de neiging wat te gaan « zweven ».

Anderzijds zijn boeken ook confronterend: rustig zittend in je zetel roepen ze heel wat vragen op over hetgeen waarmee je zelf bezig bent. Dat is het nuttige aan lezen.

Want het is noodzakelijk dat we ons steeds bewust zijn van de situatie waarin we ons **nu** bevinden en van de kansen die deze specifieke omstandigheden ons bieden. Wanneer we aannemen dat ons huidige leven het resultaat is van vroegere karmische vormingen, dan moeten

we daarin consequent zijn en er hier en nu het beste van proberen te maken.

De Boeddha leert ons immers dat de wereld waarin wij leven onze eigen schepping is.

Als we dat erkennen en aanvaarden, dan kijken we heel anders tegen die wereld aan en zijn we bereid ons leven in eigen handen te nemen.

Als ik erover nadenk, op welke manier je anders in het leven staat wanneer je de Leer van de Boeddha kent en probeert te beleven, dan is één van de belangrijke aspecten waar ik altijd weer op terugkom die sterke **realiteitszin** die het Boeddhisme ons biedt.

In het Boeddhisme is er geen plaats voor speculaties, valse romantiek of egocentrisme. Dat deze zaken eigen zijn aan de menselijke natuur wordt wel onderkend. Maar daarnaast wordt er ook een weg geboden om ervan los te komen :

De Boeddha leert ons niet stil te staan bij vragen van metafysische aard, maar ons te richten naar de realiteit van het lijden van alle levende wezens.

De Boeddha leert ons niet op zoek te gaan naar het hoe en waarom van ons karma, maar de sterke gehechtheid die ons aan ons ego bindt af te bouwen en los te laten.

De Boeddha leert ons onze waarde niet te laten afhangen van wat we vergaren of bezitten, maar door het volgen van zijn Pad de boeddhanatuur in onszelf te realiseren.

Een tweede belangrijk aspect is dat van de **verbondenheid**.

Ik, in het absolute centrum van mijn eigen wereldje, denk dat de pijn, het ongenoegen of het verdriet dat mij overkomt het ergste is wat bestaat. Neen, zegt de Leer, alle levende wezens kennen de ervaring van het lijden. Alle levende wezens zijn met elkaar verbonden, ze zijn allen eigenlijk één grote familie. In het Boeddhisme wordt gezegd dat er in het ganse universum geen enkel wezen is dat niet op één of andere manier met ons is verwant. Het is vanuit de lijdenservaring dat allen in staat zijn de Verlichting te verwezenlijken en het is vanuit die

verbondenheid dat we met veel begrip en mededogen met elkaar omgaan.

Ooit las ik een reisverhaal waarin een boeddhistische zwerfmonnik werd beschreven die altijd een borstel voor zich uit hield, waarmee hij de kleine dieren of insecten op het pad voor hem 'wegwaaide'. Op die manier was hij tenminste zeker dat hij geen enkel levend wezen doelbewust zou doden. En alhoewel dit bij ons wellicht een beetje overdreven of misschien wel lachwekkend overkomt, toch is het een prachtige illustratie van hoe ver iemand kan gaan in zijn betrokkenheid met 'alle levende wezens'.

Wanneer wij hier en nu ook maar een klein beetje van dit immense medeleven zouden beoefenen, dan zou dit al een heel verschil uitmaken...

Een ander punt, en eigenlijk logisch volgend uit de vorige twee, dat is de **verantwoordelijkheid**.

De Boeddha leert ons dat de oorzaak van onze voor- of tegenspoed en de mogelijkheid om daarvan los te komen en de bevrijding te realiseren, louter en alleen te vinden is binnen onszelf. Daarmee duwt de Leer mij met de neus op wat ik altijd al had vermoed : de wetmatigheid van oorzaak en gevolg, waarin ik verantwoordelijk ben voor het karma dat ik zelf schep en waardoor appèl wordt gedaan aan de volwassen mens in mij.

Ik ben verantwoordelijk, niet alleen voor het realiseren van de eigen Verlichting, maar in een heel ruime en brede zin : een verantwoordelijkheid die meteen ook alle levende / lijdende wezens insluit.

In het Boeddhisme wordt die verantwoordelijkheid niet afgedwongen of opgelegd.

Wanneer we steeds beter gaan inzien wat de oorzaak van ons lijden is, hoe het patroon van de werkelijkheid die ons omringt in elkaar zit, dan groeit die verantwoordelijkheid spontaan uit tot een warm en hartelijk medevoelen en **mededogen**.

En dat bepaalt hoe en wat we kiezen en wordt de leidraad door ons ganse leven.

Mededogen is een essentieel punt in de Jodo-Shinshu, en in het ganse Mahayana-Boeddhisme. Denk maar aan Bodhisattva Avalokiteśvara, die vaak wordt afgebeeld met elf hoofden en duizend armen, die hij allen gebruikt om de lijdende wezens te zien, te vinden en hulp te verlenen.

Zelf zijn wij maar gewone mensen. Maar het ervaren, beleven of meedelen van mededogen met anderen, kan op heel verschillende, 'kleinschalige' manieren gebeuren en helpt ons boven onszelf uitstijgen.

* * *

Om nu als slot terug te komen op de boeken waarmee ik ben begonnen :

Zowel Alexandra David-Néel, Lama Govinda als Tenzin Palmo hebben met elkaar gemeen dat zij lange tijd in het Oosten hebben verbleven, dat zij de boeddhistische leer hebben bestudeerd en beleefd, dat zij wat zij hebben geleerd of verworven niet voor zichzelf hebben gehouden om er beter van te worden, maar dat zij hun kennis en inzichten hebben willen delen met wie er ook maar interesse in of behoefte aan heeft.

En ook dat is een voorbeeld van mededogen : wat je ook bereikt, welke kennis je ook vergaart, welke 'verdiensten' je ook verwerft, die worden consequent met alle levende wezens gedeeld...

Namu Amida Butsu.

EUROBOEDDHISME ? (Deel 2)

Sh. Myōkai R. Franck.

(In het eerste deel, in 'Eko' nr. 83, werd aandacht besteed aan de culturele en religieuze achtergronden in Europa, en aan de belangstelling van de Europeaan voor het Boeddhisme. Vooral de krachtlijnen en breekpunten van de introductie van de Boeddha-Dharma in Europa te bespreken, begint dit tweede deel met enkele cijfers over het Boeddhisme wereldwijd. - Red.)

Wat het aantal Boeddhisten wereldwijd betreft, kunnen we slechts van ramingen spreken. (..)

In Azië zouden ca 750 000 000 boeddhisten zijn. Voor China zijn geen recente cijfers beschikbaar. De verhouding Boeddhisme / Confucianisme is moeilijk na te gaan, aangezien een Chinees gelijktijdig het Confucianisme, Taoïsme en Boeddhisme kan aankleven.

Tellingen voor Japan, zelfs voor statistisch goed ondergebrachte gebieden, geven geen precies beeld. De meeste Japanners zijn aangesloten bij een boeddhistische school maar zijn ook Shintoïst, zodat cijfers van lidmaatschap elkaar aanzienlijk overlappen. Deze cijfers geven wel het formele lidmaatschap weer maar niet de werkelijke innerlijke deelname aan de religie. (Japan telt, naar schatting, ook ca 1 miljoen christenen).

Australië, het kleinste continent met ca 15 miljoen inwoners maar met een aanzienlijk aantal actieve en ingeschreven volgelingen. Volgens een in 1996 gehouden census zou 1,2 % van de bevolking zich tot het Boeddhisme bekennen. Ook hier is het Boeddhisme de snelst groeiende religie.

Wat **Europa** betreft, spreken waarnemers en media van 3 miljoen boeddhisten. (Voor meer gegevens, cfr. deel 1).

Noord- en Zuid Amerika (samen ca. 2 300 000 boeddhisten) : de historische aanwezigheid (sinds de 19^e eeuw en vroeger) van een aanzienlijk aantal Japanse families – vooral in de Westelijke staten zoals Californië – heeft ongetwijfeld tot de vestiging van het Boeddhisme bijgedragen. De belangstelling voor het Boeddhisme werd verder gestimuleerd in de jaren '50 en '60 (in de nasleep van de Vietnam-oorlog) met de immigratie van een groot aantal Aziaten en de belangstellingssfeer van de beat-generatie (beatniks en hippies), waarvan velen naar Indië, Nepal en Tibet trokken. De belangrijkste scholen zijn hier Ch'an, d.i. Zen (opgericht onder de impuls van vooral Japanse Zen-exponenten zoals **Daisetzu Teitaro Suzuki en Rōshi Shunryu Suzuki** – geen familie) en het Tibetaans Boeddhisme.

Afrika zou volgens waarnemers en berichten van verschillende scholen een toenemende belangstelling vertonen voor het Boeddhisme (500 000 ?), en verschillende goed uitgebouwde vestigingen hebben, vaak geleid door tempelpriesters van 'eigen bodem', meestal in die landen die lange tijd westerse (Britse, Portugese) invloeden gekend hebben. Dit is bvb. het geval in Zuid- en Zuid-Oost Afrika.¹

De introductie van de Boeddha-Dharma in Europa- Krachtlijnen..en breekpunten.

Zonder twijfel zal de vestiging in het westen van het Boeddhisme de Leer van Boeddha Sakyamuni een nieuwe transformatie doen ondergaan, mogelijk in de vorm van een **Nava-yana** (Sanskriet, een 'nieuw voertuig'), dat zich spontaan, op dezelfde natuurlijke wijze ontwikkelt - zoals de andere voertuigen meer dan twintig eeuwen geleden groeiden uit de oorspronkelijke wortels van het Boeddhisme – maar gegoten in een nieuwe *vorm*.

¹ Zo is bvb. in Kenia sinds enkele jaren een goed uitgebouwde Shin-gemeenschap gevestigd – geleid door een Keniaanse tempelpriesteres - die nauw contact onderhoudt met de Shin-vestiging in Brazilië.

Meer dan waarschijnlijk zal het westen tot eigen vormen en formuleringen van de Leer komen, aangepast aan de spirituele erfenis en kenmerken van het westen en de behoeften van de westerse mens. Niettemin kunnen we hier en nu toch de vraag stellen : is het Boeddhisme van dien aard dat het in het westen met succes overgeplant kan worden ? Hierbij dienen we er aan te herinneren dat het Boeddhisme er in eerste instantie niet is om een godsdienst te 'vervangen', zoals ook de Dalai Lama tijdens zijn talrijke interviews erop wijst.

'Globalisering' of assimilatie van het Boeddhisme?

Het komt me voor dat een al te drastische mondiale eenwording (de zg. *Globalisation*, 'globalisering'), het *gelijkvormig* maken van interpretatie, beleving en verwezenlijking van de Leer in de praktijk moeilijk, niet haalbaar, niet wenselijk is en zelfs tot vervlakking van de Leer kan leiden.

Het Boeddhisme zal meer kansen hebben om zich zonder *persoonlijke* óf *sociale* conflicten in de Europese culturele context te integreren als het qua vorm en waar historisch-cultureel verantwoord, *gekleurd* wordt door, en zich *aanpast* aan onze nationale, etnische identiteit, aan ons tijdsperspectief ('onze tijd'), onze westerse levenswijze en eigen taalgebruik.

Wanneer we terugblikken op de historische feiten m.b.t. de verspreiding van het Boeddhisme over het Aziatische continent valt het op dat het geen uitputtende strijd te leveren had om zich te vestigen. De redenen hiervoor zijn o.a.:

* het revolutionaire maar niet-agressieve, soepele, tijdloze karakter van de Leer die zich aanpast aan omstandigheden, culturen, beschavingen, in zekere mate zelfs aan plaatselijke religieuze en sociale tradities (wat de aanvankelijke geringe tegenstand van de brahmanen verklaart), en

* de allesoverheersende hoopgevende boodschap van de heilsleer die in ieders bereik kwam te liggen en die contrasteerde met de defaitistische, onbevredigende, egocentrische leringen uit de Veda's en het spookbeeld van onafwendbare eeuwendurende reïncarnaties.²

Een vernieuwde, aangepaste vorm van Boeddhisme hoeft dan ook niet *per se* de label van 'Europees Boeddhisme' te krijgen. Alleen de praktische voordelen (gebruik- en assimileerbaarheid naar de mensen toe), is belangrijk. In beperkte mate wordt deze assimilatie al in onze Antwerpse gemeenschap (sangha) toegepast, o.a. in de vormgeving van de liturgie en het 'voorgaan' door leken in de erediensten.

De introductie van de Leer in Europa hangt af van *twee parameters* :

- * de mogelijkheid voor Europeanen de Leer te begrijpen en
- * de wijze waarop de Leer wordt voorgesteld,

en van *twee cruciale krachtlijnen*:

- * de taal, en
- * een helder, doctrinaal correcte uiteenzetting.

Twee Standpunten.

In de hiernavolgende (ingekorte en bewerkte) bijdrage van A. Jedrzejewska wordt ruime aandacht geschonken aan de introductie van het (Shin)-Boeddhisme in Europa.

'De Boeddha-Dharma en de Nembutsu: bevrijdende alternatieven voor de Europeaan.

Voor de Europeaan is de essentie van de Leer van de Boeddha (Sk Buddha-Dharma) doorslaggevend. Zo brengt het vervangen van de Godsidee - en het uitzicht te moeten berusten in de onvoorspelbaarheid van een God - door de wetmatigheid van het karma voor de menselijke psyche een groot gevoel van bevrijding

² Niet te verwarren met 'wedergeboorte'.

en een besef van zelf-verantwoordelijkheid bij. Het ontbreken van enige nadruk op 'persoonlijkheid' in het Boeddhisme biedt hem de visie dat zo een 'geestelijke voorstelling' als 'Boedha' alles en iedereen kan omvatten, want los van elke discriminatie. Het Boeddhisme is niet betrokken bij de oorzaak van ons lijden want wij zijn aansprakelijk. Het is immers moeilijk een absoluut vertrouwen te hebben in een God die ons door het veroorzaken of mogelijk maken van lijden iets wil bijbrengen.

Het Boeddhisme gaat over niet-ego (an-atman) en een niet-discriminerende relativisering. Het Boeddhisme is er niet om geloofd te worden maar om ervaren te worden. Het opent een perspectief op de tien kosmische richtingen en behandelt op gelijke wijze alle vormen van leven, in plaats van te focaliseren op een preferente relatie God/mens. Bovendien introduceert het bijzondere spirituele praktijken die, zelfs op kortere tijd, een gunstig effect op ons gemoed hebben. De kracht van mantra's en meditatie was voor de Europeanen een gewaardeerde 'ontdekking'.

Eenheid en onenigheid in de (Europese) boeddhistische sangha.

Bij het introduceren van de Jodo – Shinshu bij beginners zouden we in hoofdzaak Shinrans religieuze ervaring en de unieke waarde van **Namu Amida Butsu** moeten uitleggen, met voortdurende en positieve verwijzing naar de andere boeddhistische tradities... maar nooit in cassante tegenstellingen! (...)

Het is, in de praktijk, in Europa zichtbaar waarom Sakyamuni Boedha het onenigheid zaaien in de gemeenschap (Sk sangha-bheda) rekende tot een van de vijf grote overtredingen. Want zeker in het prille begin hebben alle boeddhisten in Europa elkaar broodnodig en zouden ze elkaar moeten steunen. Feit is dat de Jodo - Shinshu allicht de moeilijkste intellectueel te vatten boeddhistische lering is, ook voor lui die in een boeddhistisch milieu geboren zijn. Shinran en Honen werden niet goed begrepen

door de Hiei-zen-priesters en zelfs Shinrans zoon begreep zijn vader niet’.

Het belang van een zuivere uiteenzetting van de Leer... en taal

Het gebruik van ingeburgerde christelijke terminologie (begrippen zoals ‘geloof’, ‘ziel’, ‘zonde’, enz.) is voor de uiteenzetting van de Leer niet bevorderlijk. Ofschoon alles in het Nederlands kan gezegd worden, kan niet alles in het Nederlands benoemd worden tenzij er werk gemaakt wordt van een eigen boeddhistische terminologie, die we consequent gebruiken in gesprekken en publicaties.

Als we goede, verstaanbare (d.i. ‘goed te begrijpen’) Nederlandse begrippen gebruiken wordt de Leer ook toegankelijker. De boodschap van elke religie wordt immers door woorden overgedragen. Dat is ook zo met het Shin - Boeddhisme. Woorden zijn dus belangrijk. Een verkeerd woord of niet-boeddhistisch begrip kan deze boodschap verkeerd doen overkomen en verwarring, misverstanden veroorzaken.

In deze context kunnen we - terloops - verwijzen naar een ooit verschenen artikel van **Ruth Tabrah** (*Rethinking Buddhist English*) over het gevaar van corruptie van Shinrans leer door het gebruik van niet-Boeddhistische terminologie, een praktijk die vooral in de Amerikaanse vestigingen schering en inslag is. Zij verzet zich met klem - en terecht - tegen het gebruik van christelijke begrippen zoals *sin, salvation, faith, holy, Saint Shinran (!), Lord Buddha (!!), patriarch* enz. en wijst er op dat dergelijke termen op den duur het spirituele erfgoed van Shinran dreigen aan te tasten.

Ook in Japan bestaat het gevaar dat christelijke begrippen via Engelse vertalingen ongemerkt de vertaaldiensten van de Hongwanji binnensluipen, waardoor ze ‘bestaansrecht’ dreigen te krijgen.

Dit gevaar is ook voor ons Nederlands taalgebied reëel en een reden om alle christelijk geladen termen uit ons taalgebruik te weren... uit eerbied voor onze christelijke vrienden maar ook uit respect voor de Leer (Dharma) van Boeddha Sakyamuni en de talrijke Meesters die de Leer overgedragen hebben. Ook wat het taalgebruik betreft, heeft onze Antwerpse gemeenschap al goede initiatieven genomen, o.a. door een lijst aan te leggen van eenvormige Nederlandse boeddhistische begrippen. Grote aandacht werd vooral besteed aan de Sanskriet en Japanse 'technische begrippen'.

Jodo – Shinshu : 'een meest geschikte spiritualiteit'

'De spirituele achtergrond van de Jodo – Shinshu is één van de rijkste en meest sublieme realisaties van het religieus denken. Shinrans visie op het Reine Land-Boeddhisme is tegelijkertijd heel eenvoudig in zijn emotionele of esthetische aspect maar uiterst subtiel, gesublimeerd, op het raakvlak van de *hogere sferen* van de mystiek in zijn intellectuele, wijsgerige perspectieven.

Maar juist door zijn complexiteit is de benadering ervan niet makkelijk. Die benadering is overigens spiritueel niet noodzakelijk: het is een soort intellectuele luxe die genoegdoening verschaft. Maar juist hierin schuilt dan weer een gevaar. Van de hoogst verheven bespiegelingen moet men terugkeren tot een uiterste vereenvoudiging. De geest die trots is op zijn prestaties doet dat ongaarne: hij wil niet gelijkgesteld worden met de eenvoudige mentaliteit van de analfabeet voor wie **Amida** de vader/moeder (Jap. **OYASAMA**) is en die onmiddellijk zichzelf openstelt aan de werking van de Geloftekracht. De denkmeesters hebben dan ook gewaarschuwd voor het gevaar van over-intellectualisering. De Nembutsu opent een heilsweg die toegankelijk is voor een grotere menigte gelovigen en maakt de Leer los van het elitaire.

Algemeen wordt daarom aanvaard dat de Jodo – Shinshu van alle boeddhistische stromingen zowel binnen als buiten Japan, allicht het best de confrontatie met de moderne westerse wereld aankan. Het afwijzen van monastische regels en voorschriften op diëtisch en vestimentair gebied is hier zeker niet vreemd aan. Doorslaggevend is m.i. toch de openheid die Shinran zelf betuigde t.o.v. de menselijke conditie bvb. in verband met seksualiteit, sociale werkzaamheid en religieuze betrokkenheid.' (Shitoku in Jikoji - Cahier nr. 5)

(Einde)

PAARDEN IN DE GLOED VAN AMIDA.

Martine Strubbe.

Vorig jaar, op een koude, heldere decembermorgen, nadat ik mijn zootje per fiets naar school had vergezeld, besloot ik een ritje te maken rond de potpolder in Tielrode. Deze mooie polder, die is aangelegd om hoge waterstanden in de Schelde op te vangen, biedt niet alleen een thuis aan vele soorten dieren, en een geschikte groeiplaats voor zeldzame planten, maar betekent ook voor de mens een haven van rust.

Toen ik na een moeizame klim, met de fiets aan de hand, een hoge, steile dijk was opgestrompeld, wachtten mijn ogen, die zich de laatste seconden hadden vastgeklampt aan het gras en de modder onder mijn voeten, een buitengewoon aangrijpend schouwspel. Moeilijk te beschrijven, kan ik er alleen van meedelen dat ik een ongemeen schitterend (letterlijk !) samenspel van rood en zwart mocht aanschouwen : tegen de intens rode achtergrond van de zonsopgang, tekenden zich de zwarte silhouetten af van twee Brabantse

trekpaarden, die zich tot elkaar verhielden als een spiegelbeeld, de hoofden samen, de poten geplant in de zwarte aarde. Tussen de hemel en de paarden een rij zwarte, kale knotwilgen, met takken in grillig kantwerk. Zo onvoorbereid als ik was om dit te zullen zien, zo verrast was ik door het tafereel.

Omdat ik niets verwachtte, omdat ik in de momenten daarvóór opgeslorpt was geweest in het fysieke gevecht met de dijkhelling, was ik open geworden om de werkelijkheid zoals ze is te aanschouwen. Ik besepte toen dat ik even getroffen was geweest door Ander-Kracht, dat in deze 'betovering' de rode gloed van Amida mij eventjes had 'aangeraakt'..

Ik moest hieraan terugdenken toen ik een tijd later, ook in het hart van de winter, besliste om een ritje te maken door de polder. Omdat het ook nu zo'n helder weer was, dacht ik weer een mooie zonsopgang te zullen zien. Zo fietste ik, gevuld met verwachtingen, naar de polder. En de zonsopgang was mooi, adembenemend mooi, een overweldigend spel van vele tinten rood, met blauwe en groene vlekken, uitgesmeerd niet alleen over het oosten, ook in het noorden, het westen en het zuiden danste de rode gloed door de wolken. En toch was de ervaring niet zo intens als die vorige keer. Misschien was de hemel nu veel kleurrijker, was het nu veel 'mooier', maar toch was ik niet bij de keel gegrepen. Ik had teveel 'verwacht', mijn geest was al te veel vóórgelvormd en gericht op het zien van iets moois. Ik zag teveel kleuren, teveel details, mijn geest werkte analyserend. Die vorige keer, was de werking van mijn geest teruggebracht geweest tot onmiddellijkheid, ik zag alleen wat ik achteraf kon beschrijven als rood en zwart en de vorm van paarden en bomen.

Het is naar aanleiding van zo'n ervaringen dat men zich kan bezinnen wat het betekent te leven in de Nembutsu. Er wordt van ons een niet-willen gevraagd, een niet-streven, net zoals die eerste keer de paarden mij toesprongen vanuit een totaal gemoed van argeloosheid, niet-willen, niet-kunnen-weten wat komt. In het samenvallen met onze

handelingen, in deze toestand van los – zijn van egocentrische berekeningen, worden wij open, en laten wij toe ‘getroffen te worden door Ander-Kracht’. En hoe meer we leven vanuit een verkramppt verlangen Verlichting te realiseren, hoe langer we er zullen van weggehouden blijven. Verlangen naar iets, of iets vrezen, is een hindernis op de weg naar bevrijding. Alleen in het niet-verlangen en niet-vrezen geven wij toelating aan Ander-Kracht, aan het Oneindige Leven om door te dringen tot ons gemoed.

Wat moeten we dan doen ? Er rest ons niets anders dan de Boeddha-dharma te leren kennen, ze te bestuderen, en vervolgens te leven alsof we alles vergeten zijn...En dit is geen éénmalig proces ! ‘Studie’ moet zich constant afwisselen met dit onthechten aan de woorden, met dit ‘vergeten’. En wat eens startte als een analyserend, afstandelijk weten, gestuurd door de wil, zal zich in ons meer en meer verdiepen tot het de laatste en meest verborgen lagen van ons wezen zal omgevormd hebben tot een waarachtig weten, dat een weten is geworden dat de dingen ziet zoals ze ‘echt’ zijn, zoals ze ‘echt’ in werking zijn, ‘aan’ zijn.

De nembutsu kan ons voeren naar deze toestand van ongebondenheid, van het los zijn van opinies en verwachtingen, een toestand van weten dat niet-weten is, een willen dat niet-willen is, het rijk waar paradoxen als niet-paradoxen worden ervaren, omdat ze echte werkelijkheid uitdrukken.

Namu Amida Butsu.

'SHIN BUDDHISM'

Shitoku.

Meestal gebruiken we woorden zonder er goed bij te beseffen wát ze wel inhouden. Dat is bvb. het geval met *Shinboeddisme en Shinboeddhisten*, alsof dit de gewoonste gang van zaken is : zoiets als *Hutu* en *Tutsi* in de wereldberichten. En geloven daarbij dat zoiets al eeuwen en/of millennia gebruikelijk is.

Het mag me dan nú van het hart dat ik decennia-lang me de vraag stelde wat eigenlijk dat *Shin Buddhism* wel kan betekenen. De term wordt – bij mijn weten – voor 't eerst in 1970 door D.T. SUZUKI ingevoerd, en wel met de vleierende ondertitel '*Japan's major religious contribution to the West*'.

Maar U weet het ook wel : D.T. Suzuki is de auteur die *in the West* vooral bekend werd met zijn werken over Zenboeddisme. Deze zijn algemeen bekenden geapprecieerd. Gaat men echter dieper in op de biografische gegevens van de man, dan ontdekt men dat hij wel degelijk op de hoogte was zowel van het Theravada-boeddisme als van de diverse vormen van het Mahayana, ook al geeft hij meer dan eens een eigen, niet altijd erg traditionele interpretatie.¹

Want Zen e.d.m. waren voor hem vaak schitterend behandelde onderwerpen voor zijn intellectualistische interesse. Biografisch voor velen vervelend is daarbij dat hij eigenlijk een *Shin Buddhist* was, jarenlang verbonden aan de Ohtani University (Kyoto), een *Shin*-instelling (van de Higashi Hongwanji-ha). Hij blijkt dus 'hoofdzakelijk' een *Shin scholar* te zijn en zijn definitieve activiteit

¹ Wat hem nu nog in sommige (meestal Zen -)middens verweten wordt...

ligt duidelijk, zeker in zijn Japanse publicaties, op het Shin-territorium.

Nu terug naar ons eigenlijke onderwerp : in 1970 publiceert D.T.Suzuki bij Harper & Row, New York zijn *Shin Buddhism*, een aanrader, een boekje van 93 pagina's. Voor Westerse Shin-geïnteresseerden een *must*.

Na verloop van tijd rees in mij de vraag op wat dat woord 'Shin' wel kan betekenen, vermits die translitteratie 'Shin' in het Japans zowat een 20-tal verschillende betekenissen kan hebben (de *kanji*-tekens zijn daarbij telkens verschillend) en ik in Japanse teksten geen tegenhanger voor Suzuki's *Shin Buddhism* kon aantreffen vermits daarvoor de uitdrukking *Jodo-Shinshu* ('De Ware Essentie van het Reine Land') gebruikt wordt.

In de loop der jaren heb ik heel wat betekenissen opzij moeten zetten.² In mijn denkwereld bleef enkel *shin* = *vertrouwen* over. Zo werd voor mij Suzuki's *Shin Buddhism* de 'Boeddha-lering van het Absolute Vertrouwen'.

Laten we even rondom ons kijken : hoeveel Shinboeddhisten, hoeveel Shinboeddhisten blijken inderdaad 'Vertrouwensboeddhisten' te zijn ? En bedenken we dat Shinran het zo uitdrukte, dat niets moeilijker en zeldzamer is dan het Gemoed van Vertrouwen (*shinjin*). Inderdaad : hoevelen van ons **leven** in vertrouwen op het Mateloze Boeddhachap en zijn Oneindig Mededogen ? Hoevelen van ons hebben berekeningen en verwachtingen en truukjes en voorzieningen opgegeven ? Om gewoon te **vertrouwen** op Amida's Wijsheid/Mededogen ? Wie van ons laat 'zijn' toekomst achterwege omdat de Boeddha de grote en de kleine dingen van ons bestaan *uiteindelijk* toch o.k. maakt ?

² Zie mijn *Filosofie en Mystiek van de Jodo-Shinshu*, p. 183

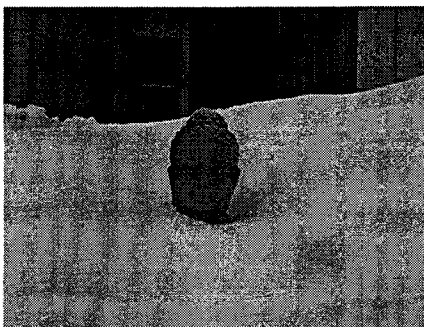
Om een poëtisch einde aan deze gemoedsuitbarsting te geven, even een greep – terug naar de haiku-dichter Issa (1763 – 1828) die we al meer dan eens in Eko hebben ontmoet :

*Nani goto mo
anata makase no
toshi no kure*

of, vrij vertaald :

Op het einde van dit jaar
Heb ik geen geld [om schulden en geschenken] te
betalen ;
ik zal [ook dit probleem] maar aan [Amida's] wil
overlaten.

Namu Amida Butsu

Nirvana Day 2000 – Anchorage, Alaska (U.S.A.)

ROOSTER DER BIJENKOMSTEN Lente 2000

Di 28.03 19.30 Amida-kyo (M)

Di 04.04 19.30 Sambutsuge (P)

Zo 09.04 10.30 Hanamatsuri – Bloemenfeest – Geboorte van Boeddha Gautama

Di 11.04 19.30 Juseige (Ru)

Di 18.04 19.30 Junirai (Ré)

Di 25.04 19.30 Amida-kyo (P)

Zo 30.04 10.30 Tempeldag

Di 02.05 19.30 Sambutsuge (Ru)

Di 09.05 19.30 Juseige (Ré)

Di 16.05 19.30 Junirai (M)

Zo 21.05 10.30 Gotan-e – Geboorte van Shinran Shonin.

Di 23.05 19.30 Amida-kyo (Ru)

Di 30.05 19.30 Sambutsuge (P)

Di 06.06 19.30 Juseige (Ré)

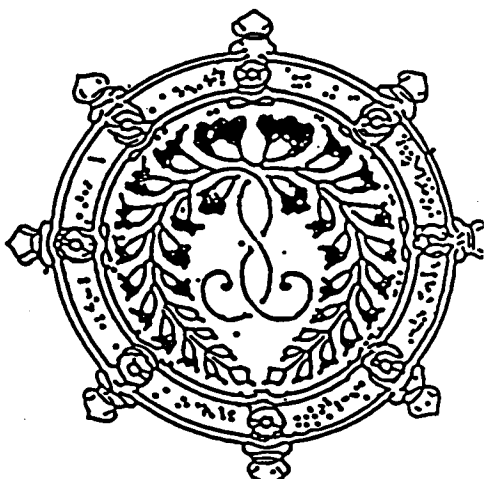
Di 13.06 19.30 Junirai (M)

Di 20.06 19.30 Amida-kyo (Ré)

Di 27.06 19.30 Sambutsuge (Ru)

Di 04.07 19.30 Juseige (P)

Iedereen is welkom !

JIKOJI

Tempel van het Licht van Mededogen

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME v.z.w.

Pretoriastraat 68

2600 Antwerpen-Berchem

e-mail : info@jikoji.com

<http://www.jikoji.com>

R. Van den Langenbergh, Voorzitter

M. Strubbe, Redactie Eko

Tel. : 0495/532210

Tel. : 03/711 15 81

Fax.: 070/70 18 65

Verantwoordelijk uitgever : M. Strubbe, Centrum voor Shin-Boeddhisme, v.z.w., Pretoriastraat 68, Antwerpen-Berchem.

Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar.

Drukkerij Copymatic – 2600 Berchem.